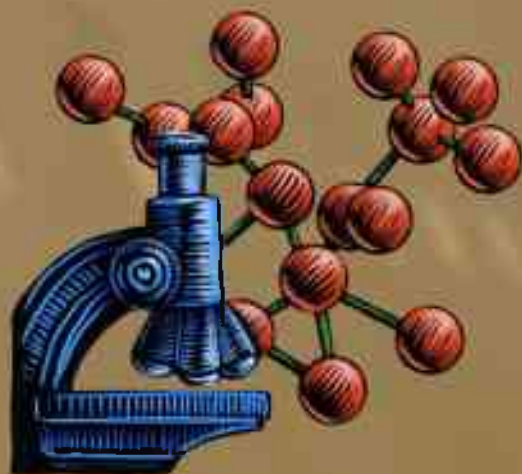

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«РІВНЕНСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ»
РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
III Всеукраїнська науково-
практична конференція з
міжнародною участю

«Пріоритетні
напрями досліджень у
науковій та освітній
діяльності: проблеми та
перспективи»
11 – 12 жовтня 2023 року

РІВНЕ 2023

УДК 001.891:61(043.2)

Розглянуто та рекомендовано до видання Вченою радою Комунального закладу вищої освіти «Рівненська медична академія» Рівненської обласної ради, протокол N 3 від 26 жовтня 2023 р.

За редакцією:

Редактор: Сабадишин Ростислав Олексійович - професор, доктор медичних наук, Заслужений лікар України, ректор КЗВО «Рівненська медична академія».

Редакційна колегія:

Штримайтіс Оксана Вікторівна – кандидат фармацевтичних наук, проректор з наукової роботи КЗВО «Рівненська медична академія».

Коробко Лариса Ростиславівна – кандидат медичних наук, доцент, декан медико-фармацевтичного факультету.

Переходько Наталія Миколаївна – кандидат історичних наук, завідувач кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін.

Артеменко Людмила Вікторівна – кандидат філологічних наук, професор кафедри суспільно-гуманітарних наук.

Бурачик Ольга Захарівна – голова циклової комісії біології та хімії

Бухальська Світлана Євгенівна – кандидат педагогічних дисциплін, професор кафедри фундаментальних дисциплін

Демянчук Михайло Ростиславович – доктор педагогічних дисциплін, професор кафедри медико-профілактичних дисциплін.

Слагіна Наталія Володимирівна – викладач кафедри хіміко-фармацевтичних дисциплін

Лотушко Наталія Миколаївна – методист, викладач циклової комісії математики і фізики.

Лукашук Валентина Іванівна – викладач циклової комісії математики і фізики.

Лукашук Микола Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор кафедри хіміко-фармацевтичних дисциплін

Матвеев Сергій Вікторович – викладач циклової комісії математики і фізики.

Ришук Ольга Василівна – викладач циклової комісії іноземних мов.

Рибак Наталія Володимирівна – викладач циклової комісії фармацевтичних дисциплін.

Пріоритетні напрями досліджень в науковій та освітній діяльності: проблеми та перспективи. Збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Рівне, 11-12 жовтня 2023 р. / редкол.: Р.О. Сабадишин та ін. -Рівне: КЗВО «Рівненська медична академія» 2023 р. – ст.

У збірнику розміщено тези доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю Пріоритетні напрями досліджень в науковій та освітній діяльності: проблеми та перспективи», що відбулася 11-12 жовтня 2023 року у дистанційному форматі.

Матеріали тез подані в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори.

Науково-практичну конференцію внесено до Переліку наукових конференцій проблем вищої освіти МОН України у 2023 році до Розділу Всеукраїнських конференцій №265

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ *RUMEX ACETOSAE* ПРИ РОЗРОБЦІ НОВИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Артьоменко Анастасія Петрівна

студентка фармацевтичного факультету,

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Глущенко Олена Миколаївна

кандидат фармацевтичних наук, доцент,

доцент кафедри аптечної та промислової технології ліків

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Актуальність. Пошук лікарської рослинної сировини – джерела біологічно активних речовин, з метою створення високоефективних лікарських засобів є основним завданням сучасної фармації. Це стосується лікарських рослин, що мають багатовікову історію використання в народній медицині. До таких рослин належать представники роду *Rumex* L. Плоди і кореневища цих рослин мають багатий хімічний склад, що забезпечує їх різнобічну дію. Щавель кінський – офіційна рослина, кореневища та корені *R. confertus* Willd. застосовують при розладах травлення як в'яжучий або проносний засіб [1-3].

За даними літературних джерел, спостерігається велика зацікавленість науковців до вивчення властивостей біологічно активних речовин (БАР) щавлю кислого (*Rumex acetosa*). Щавель кислий (*Rumex acetosa*) досить рідко використовується в офіційній і народній медицині. Трава щавлю (*Herba*

Рис. 1. *Rumex acetosa*

Rumicis) містить поліфеноли, антрахінони, полісахариди, каротиноїди та дубильні речовини, що зумовлює широкий спектр дії. Листя та стебло щавлю кислого містять флавоноїди (рутин, кверцетин, кверцитрин, гіперозид та інші), органічні кислоти (щавлева, яблучна та аскорбінова), каротин, солі заліза та кальцію, які проявляють протизапальну, антиоксидантну, ранозагоювальну, протиалергічну, судиннозмцнювальну, знеболювальну, протипухлинну, протипаразитарну, жовчогінну, гастропротекторну, в'язучу дії, посилюють діурез та перистальтику кишечника [1-3].

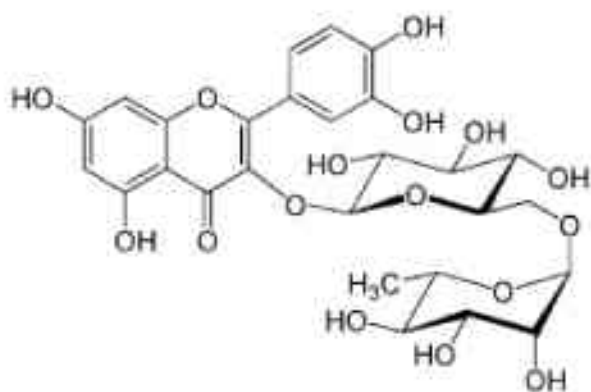

Рис. 2. Рутин

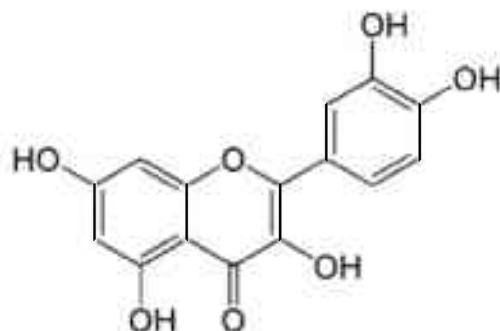

Рис. 3. Кверцетин.

Так, Ває, Lee, Nan, (2012) дослідили поглинання вільних радикалів водного і спиртового екстрактів щавлю кислого *in vivo* та довели їх антиоксидантну та протизапальну активність при захворюваннях шлунково-кишкового тракту [4].

Вивченням противірусної активності ацетон-водного екстракту щавлю кислого проти вірусу герпесу типу 1 (HSV-1) зумовлену наявністю олігомерних і полімерних проантоціанідинів і флавоноїдів займались Gescher, (2011) [5].

Beckert, Hensel (2013) довели антибактеріальну активність екстракту *Rumex acetosa* по відношенню до *Porphyromonas gingivalis* та обґрунтували його використання для лікування захворювань ротової порожнини [6].

Дослідження протизапальної дії екстракту трави щавлю зумовленої наявністю антрахінонів, хризофанолу та катехінів висвітлені в роботі Mimica-Dukić (2016) [7].

Вивченням антипроліферативних властивостей природних фенольних сполук із квіток щавлю кислого займались Kusekova, Mlcek, Humpolicek (2011) [8].

Мета. Аналіз асортименту зареєстрованих лікарських засобів, що містять *Rumex acetosa* для визначення перспективи розробки нових лікарських засобів.

Матеріали та методи. Було використано дані Державного реєстру лікарських засобів України та Довідника лікарських засобів Компендіум 2023 [9-10].

Основні результати. Згідно даних Державного реєстру лікарських

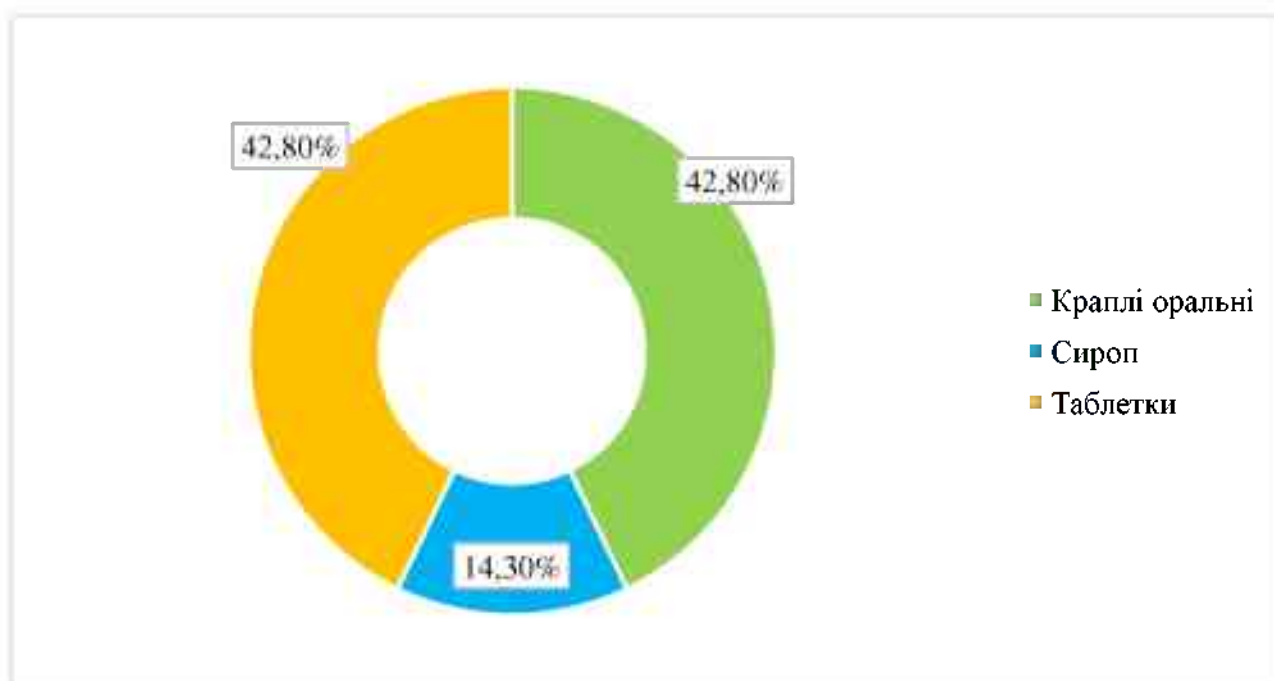

Рис. 4. Розподіл асортименту зареєстрованих лікарських засобів, які містять траву щавлю, за формою випуску

засобів станом на жовтень 2023 року на фармацевтичному ринку України зареєстровано сім торгових назв лікарських засобів (ЛЗ), що містять траву щавлю кислого (*Herba Rumicis*), які належать до групи інших засобів, що застосовуються у разі кашлю та застудних захворювань, код АТС R05X. За результатами аналізу асортименту лікарських засобів, що містять траву щавлю встановлено крапель оральних, сиропу і таблеток. Доведено, що переважають краплі оральні та таблетки (по 42,8%), а сиропи займають 14,3% асортименту;

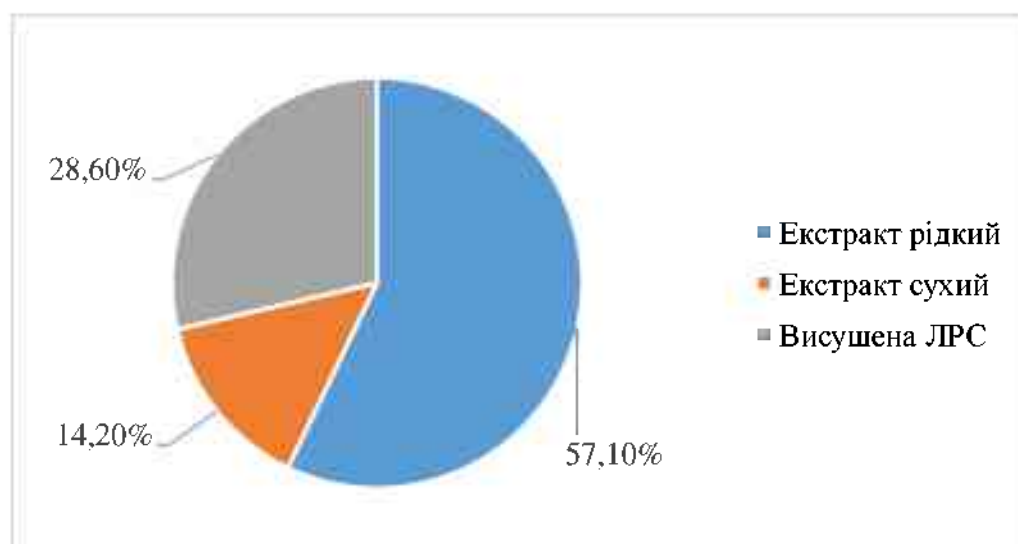

Рис. 5. Розподіл зареєстрованих лікарських засобів, що містять траву щавлю кислого за діючою речовиною

встановлено, що 85,7 % ЛЗ, які містять траву щавлю, займають зареєстровані лікарські засоби іноземного виробництва [9-10].

Враховуючи дані рис. 5, у виробництві ЛЗ в якості діючих речовин використовують рідкий і сухий екстракти та ЛРС, найчастіше – рідкий водно-спиртовий екстракт з декількох видів ЛРС (57,1%), до складу якої входить трава щавлю (*herba Rumicis*).

Попри широкий спектр дії біологічно активних речовин, трава щавлю використовується лише для лікування застудних захворювань [9-10].

Висновок. Трава щавлю кислого завдяки має широкий спектр дії і тому, перспектива розробки нового лікарського засобу на основі даної лікарської рослинної сировини вітчизняного виробництва є своєчасною і актуальною.

Список використаної літератури

1. Ковальов В. М. Фармакогнозія з основами біохімії рослин / В. М. Ковальов, О. І. Павлій, Т. І. Ісакова. Харків: Видавництво НФАУ, 2004. С. 225
2. Лікарські рослини: Енциклопедичний довідник / Відп. Ред. А. М. Гродзінський. К.: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, Український виробничо-комерційний центр «Олімп», 1992. С. 383, 408, 484.
3. Серeda П. І. Фармакогнозія. Лікарська рослинна сировина та фітозасоби / П. І. Серeda, Н. П. Максютіна, Л. Л. Давтян. Вінниця: Нова Книга, 2006. С. 89, 101.

4. Bae, J., Lee, Y., Han, S., et al. (2012). A Comparison between Water and Ethanol Extracts of *Rumex acetosa* for Protective Effects on Gastric Ulcers in Mice. *Biomolecules & Therapeutics*, 20, 425–430.
<https://doi.org/10.4062/biomolther.2012.20.4.425>
PMID: 24009831
5. Gerscher, K., Hensel, A., Hafesi, W., et al. (2011). Oligomeric proanthocyanidins from *Rumex acetosa* L. inhibit the attachment of herpes simplex virus type-1. *Antiviral Research*, 9–18.
<https://doi.org/10.1016/j.antiviral.2010.10.007>
6. Beckert, S., & Hensel, A. (2013). Proteinase-inhibiting activity of an extract of *Rumex acetosa* L. against virulence factors of *Porphyromonas gingivalis*. *Planta Medica*, 79.
<https://doi.org/10.1055/s-0033-1352210>
7. Mimica-Dukić, N. (2016). Native plants in Serbia as a source of a new anti-inflammatory agents – the case of Polygonaceae Family. Доповідь представлена на XV Optima Meeting, June 6-11, Montpellier.
8. Kucekova, Z., Mlcek, J., Humpolicek, P., et al. (2011). Phenolic Compounds from *Allium schoenoprasum*, *Tragopogon pratensis* and *Rumex acetosa* and Their Antiproliferative Effects. *Molecules*, 16, 9207–9217.
<https://doi.org/10.3390/molecules16119207>
9. Державний реєстр лікарських засобів України. URL: <http://www.drlz.com.ua>.
10. Компендіум. Лікарські препарати. Довідник ЛЗ № 1 в Україні. URL: <https://compendium.com.ua/>.